

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การเปลี่ยนแปลงระบบการผลิตทางการเกษตรของชุมชน
 ในเขตชลประทานภาคเหนือ
 ชื่อผู้เขียน นายวิชัยชาญ นวนใหม่
 ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ
 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
 รองศาสตราจารย์ ดร. ชูเกียรติ ลีสุวรรณ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงระบบการผลิตทางการเกษตรและ
 การเปลี่ยนแปลงระบบความสัมพันธ์ ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงระบบการผลิตทาง
 การเกษตรของชุมชนในเขตชลประทานภาคเหนือ

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบไม่เป็น
 ทางการและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ข้อมูลภาคสนามได้รับการตรวจสอบ จำแนก วิเคราะห์
 และนำเสนอโดยการบรรยายและสรุปเชิงวิเคราะห์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ระบบการผลิตทางการเกษตรของชุมชนในยุคเดิมเป็นการผลิตเพื่อการบริโภคใน
 คราวเรือนเหลือจึงขาย เทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิตเป็นแบบพื้นบ้านใช้แรงงานสัตว์และอุปกรณ์
 เครื่องมือเครื่องใช้ที่สามารถหาและผลิตใช้ขึ้นได้เองภายในชุมชน แรงงานที่ใช้ในระบบ
 การผลิตได้จากครอบครัว เครือญาติ และเพื่อนบ้านที่มาช่วยเหลือแลกเปลี่ยนแรงงานกัน
 นอกจากนี้ยังใช้ระบบการแลกเปลี่ยนระหว่างข้าวกับสิ่งของอื่น โดยไม่ใช้เงินตรา

หลังจากระบบการผลิตแบบเดิมเปลี่ยนแปลงมาเป็นการผลิตตลอดปี มีการปลูกพืช
 เศรษฐกิจซึ่งต้องใช้เทคโนโลยีการผลิตเป็นแบบสมัยใหม่ ใช้เงินทุนสำหรับการผลิตซึ่งได้จาก
 นายทุน พ่อค้า แม่ค้า และนายหน้าของโรงงานหรือบริษัท การผลิตนี้เป็นแบบมีพันธะสัญญา
 อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการผลิตเป็นแบบสมัยใหม่ มีการใช้เครื่องจักรแทนแรงงานคน
 และสัตว์ตั้งแต่การเตรียมดินไปจนถึงการบรรทุกขนส่งและใช้ระบบตลาดแทนการแลกเปลี่ยน
 สินค้ากัน

ระบบการผลิตแบบใหม่ทำให้ระบบความสัมพันธ์ของชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงไป
 จากอดีตที่มีการช่วยเหลือแลกเปลี่ยนแรงงานในการผลิตและเข้าร่วมกิจกรรมอื่นๆ ในชุมชน
 เป็นอย่างดี แต่ระบบการผลิตแบบใหม่ใช้การจ้างแรงงานส่งผลให้ระบบความสัมพันธ์ด้าน

การช่วยเหลือแลกเปลี่ยนแรงงานลดลง และผู้ผลิตต้องดูแลการผลิตอย่างใกล้ชิดการร่วมกิจกรรมอื่นจึงลดน้อยลงไป อย่างไรก็ตามในส่วนของผู้ผลิตได้มีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มและมีการสร้างเครือข่ายกลุ่มผู้ผลิตขึ้นเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ร่วมกันพัฒนาและแก้ปัญหาการผลิตและการตลาด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

Thesis Title Changes in Agricultural Production System of Communities in the Northern Irrigation Area

Author Mr. Vichaichan Nuanmai

Degree Master of Education (Nonformal Education)

Thesis Advisor Assoc.Prof.Dr.Chukiat Leesuwon

ABSTRACT

The objectives of this research, namely, Changes in Agricultural Production System of Communities in the Northern Irrigation Area, were to study changes in agricultural production system, and of the relationship system concerned with the changes in agricultural production system in the northern irrigation area.

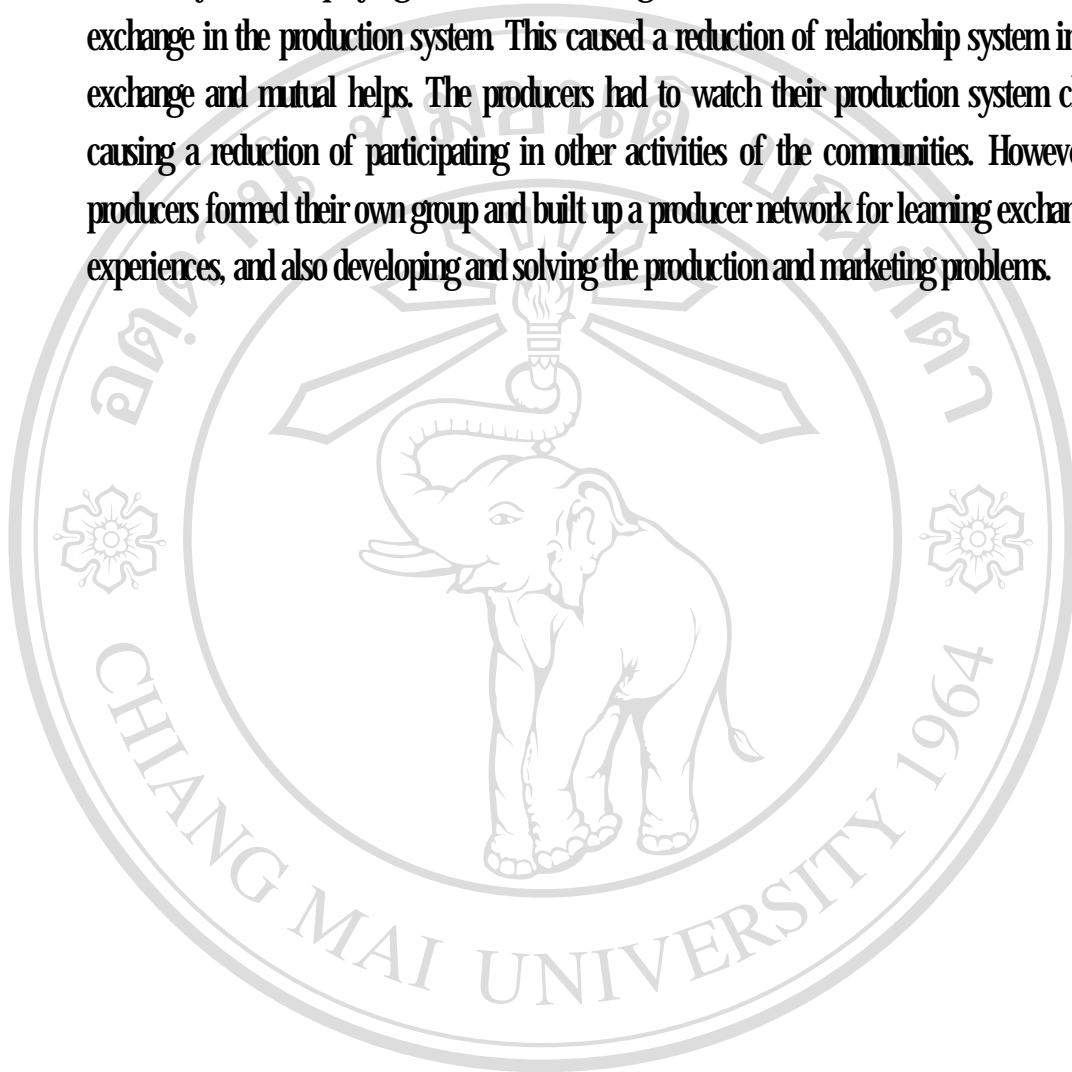
Data were collected by the use of non-participant observations, in-depth interviews, and informal interviewing with the key informants. The collected data were examined, then, identified according to the issues and grouped for further analyses according to the research objectives.

The research results were as follows.

The change in agricultural production system in the old days was a self-consumption within the households, while the remaining would be sold out to the others. The local technologies used were based on animals. The instruments could be produced within the communities. Labors were from the households, kinships, and neighbors as labor exchanges. Barter system between rice and other necessities were used elsewhere.

Afterwards, the old pattern of production system was changed into an annual production system. Economic crops relying on modern technology was applied in the agricultural production system. Monetary capital used came from the capitalists, merchants, and brokers of factories and companies in the production system with committed missions and contracts. Most modern agricultural instruments and machines were used to replace man and animal labors since the soil preparation, transportation, and modern marketing application instead of the barter system.

The modern agricultural production system caused the changes of community relation system. Employing labor instead changed it from the mutual assistance or labor exchange in the production system. This caused a reduction of relationship system in labor exchange and mutual helps. The producers had to watch their production system closely, causing a reduction of participating in other activities of the communities. However, the producers formed their own group and built up a producer network for learning exchanges of experiences, and also developing and solving the production and marketing problems.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved